

Til Nærings- og fiskeridepartementet

Kopi til Helse- og omsorgsdepartementet, Kommunal og distriksdepartementet

Vår saksbehandler/tlf.
Ina K Dahlsveen/HO21-sekretariatet

Vår ref.
22/8920
Deres ref.
Saksnr. 22/6258

Oslo,
03.10.2022

Skriftlig innspill i etterkant av Toppledermøtet om helsenæring 22. september

HelseOmsorg21-rådet (rådet) takker for invitasjonen til å delta som observatør på Toppledermøtet om helsenæring 22. september 2022. Rådet ønsker med dette innspillet å gjøre Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) og Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) oppmerksomme på rådets arbeid på dette området og invitere til videre dialog med departementene om hvordan norsk helsenæring kan utvikles for å bidra til økt verdiskaping i norsk økonomi og lønnsomme arbeidsplasser, og hvordan man kan styrke helsenæringens mulighet til å konkurrere i utlandet.

Verdiskaping og næringsutvikling er et av tre hovedområder i rådets handlingsplan og rådet fokuserer arbeidet innenfor disse fire hovedmålsetningene:

1. Norge har et velfungerende økosystem for utvikling av helsenæring
2. Hjemmemarkedet for norsk helsenæring er bærekraftig og konkurransedyktig
3. Norsk helsesektor (helsetjenesten og helsenæringen) har relevant kompetanse og kunnskap om innovasjon og IOA
4. Kultur for næringsutvikling innenfor helse fremmes i alle sektorer

HelseOmsorg21-rådet velger fokusområder på bakgrunn av vurderinger av hvor behovene er størst og hvordan rådet kan bidra til merverdi og synergier med andre aktører.

HelseOmsorg21-rådet ønsker et møte med departementene om tema

I perioden januar 2021 til i dag har rådet arrangert dialogmøter med kommunehelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten og helsemyndigheter om hvordan innkjøp og anskaffelser kan bidra til mer innovasjon og bærekraft i helsetjenesten, samtidig som det bidrar til verdiskaping, næringsutvikling og arbeidsplasser i Norge. I møtene ble det lagt vekt på forslag til løsninger på kjente utfordringer og opplevde barrierer. Noen av disse forslagene ble omtalt på toppledermøtet, men ikke alle.

HelseOmsorg21-rådet ønsker å videreformidle alle innspillene fra dialogmøtene til politisk ledelse i NFD og HOD på et eget møte og samtidig foreslå at Kommunal- og distriksdepartementet (KDD) også er

representert, da innovasjon i offentlig sektor er en viktig forutsetning for et forutsigbart hjemmemarked for helsenæringen.

HelseOmsorg21-rådet ser flere områder der mangel på koordinering og samarbeid på tvers av departementene fremstår som et hinder for å ta ut det potensialet en sterk helsenæring representerer. Dette gjelder spesielt potensialet næringen har for effektivisering og forbedring av helsetjenesten, utnyttelse av kraften i offentlige anskaffelser, og tillitsfullt samarbeid mellom private og offentlige aktører med samme mål.

Innspillene er knyttet til Rådets prioriterte områder for oppfølging etter dialogmøtene:

1. Strategisk bruk av anskaffelser og næringsutvikling
2. Insentiver og disinsentiver for innovasjon i offentlig helsesektor
3. Virkemidler for innovasjon i offentlig sektor
4. Offentlig-privat samarbeid

HelseOmsorg21-rådet vil spesielt peke på kommunenes rolle og utfordringer

En stor andel av helsenæringens hjemmemarked finnes i kommunene. Kommunale helse-, omsorg- og velferdstjenester som marked og deres utfordringer var imidlertid noe svakt belyst i Meld. St. 18 *Helsenæringen*. HelseOmsorg21-rådet er spesielt opptatt av omstillingsbehovene kommunene står overfor på bakgrunn av demografiske endringer, endret oppgavefordeling mellom tjenestenivå og økt sykdomsbyrde. For å møte behovene for omstilling, må kommunene radikalt endre måten de tilbyr tjenester på i fremtiden. Det vil skape et stort behov for innovasjon og for nye løsninger som næringslivet kan bidra med. For å lykkes med omstillingen og i tillegg bidra til et hjemmemarked må kommunene bruke anskaffelser strategisk og deres muligheter og evne til å samarbeide med hverandre og med næringslivet forbedres. Her er det behov for risikoavlastning i senere faser enn det virkemiddelapparatet i dag tilbyr. Meld. St. 30 *En innovativ offentlig sektor* peker på at det mangler virkemidler i implementerings- og skaleringsfasen, men foreslår ingen tiltak for å forbedre dette. Samtidig er det store behov for risikoavlastning der investeringer og gevinster går på tvers av forvaltningsnivå. For å utvikle et forutsigbart og bærekraftig hjemmemarked for norsk helsenæring er løsninger på disse utfordringene helt nødvendig.

HelseOmsorg21-rådet foreslår at det utarbeides en handlingsplan for innovative offentlige anskaffelser i helsesektoren

Utvikling av hjemmemarkedet og mer strategisk bruk av offentlige anskaffelser er tematikk som løftes i mange stortingsmeldinger, men det mangler konkrete tiltak som omgjør strategi og gode case til ordinær praksis. Videre mangler det systematisk oppfølging av effektene. HelseOmsorg21-rådet vil derfor ta til orde for å utvikle en konsis og konkret handlingsplan for Innovative offentlige anskaffelser i helsesektoren. Rådet har innhentet mange innspill gjennom dialogmøtene som kan forme et utgangspunkt for konkrete tiltak og aktiviteter som både departement, underliggende etater og aktørene selv kan ta ansvar for. Mange av innspillene fra Toppledermøtet er også godt egnet som konkrete tiltak i en slik handlingsplan.

Sekretariatet for HelseOmsorg21-rådet har i sonderingsmøter med KS Innkjøpsforum (KSI), Sykehusinnkjøp (SI), Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) og Leverandørutviklingsprogrammet (LUP) diskutert behovet for en handlingsplan og på hvilket nivå en slik handlingsplan bør være. Flertallet av disse aktørene ønsker en slik handlingsplan velkommen og er enige om at den må inneholde praktiske tiltak og at involvering i prosessen er helt avgjørende. De som skal

bruke en handlingsplan må kunne påvirke hva som står i den, slik at tiltakene faktisk kan iverksettes både i kommuner og sykehus. Konkrete aktiviteter med målbare effekter, definerte ansvarlige aktører og en plan for oppfølging må inn i handlingsplanen.

HelseOmsorg21-rådet ser frem til videre dialog og samarbeid med departementene for å styrke norsk helsenæring og samtidig bidra til bærekraft i helse- og omsorgstjenesten og samfunnet generelt. Rådet ser frem til å høre fra departementene vedrørende et møte.

Med vennlig hilsen

HelseOmsorg21-rådet

Per Morten Sandset
rådsleder